

**10881**

**LMDQ/D-23**

**BHASHA VIGYAN ATE PUNJABI BHASHA**

**Paper-MAPBI-304**

Time : 3 Hours]

[Maximum Marks : 80

**ਨੋਟ :**

(i) **ਪਹਿਲਾ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਨੇ ਹਰ ਇਕ ਇਕਾਈ ਵਿਚੋਂ **ਇਕ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੁੱਲ **ਪੰਜ** ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰਨੇ ਹਨ।

(ii) ਹਰ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 16 ਨੰਬਰ ਦਾ ਹੈ।

1. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ :

(ੳ) ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਕੀ ਮਹੱਤਵ ਹੈ? ਮਿਸਾਲ ਦੇ ਕੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੋ।

(ਅ) ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਆਪਸ ਵਿਚ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ? ਉੱਤਰ ਤਰਕ ਸਹਿਤ ਦਿਓ।

(ੲ) ਸਾਸਿਓਰ ਦਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ? ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

- (ਸ) ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਉਪਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? ਮਿਸਾਲ  
ਸਹਿਤ ਸੰਖੇਪ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (4×4=16)

### ਇਕਾਈ-I

2. ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਉਪਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਨਾਲ ਕੀ ਸਬੰਧ ਹੈ? ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (16×1=16)

### ਇਕਾਈ-II

4. ਵਿਸ਼ਵ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਉਪਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਆਧੁਨਿਕ ਭਾਰਤੀ ਆਰੀਆ ਭਾਸ਼ਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਉਪਰ ਗੰਭੀਰ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (16×1=16)

### ਇਕਾਈ-III

6. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਉਤਪਤੀ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਪੜਾਵਾਂ ਉਪਰ ਚਰਚਾ ਭਰਪੂਰ ਲੇਖ ਲਿਖੋ।
7. ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਉਪਰ ਪਏ ਦੂਸਰੀਆਂ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। (16×1=16)

## ਇਕਾਈ-IV

8. ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਉਪ-ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਉਪਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
9. ਡਾ. ਹਰਕੀਰਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਗਿਆਨ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ? ਵਿਸਥਾਰ ਵਿਚ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।

(16×1=16)

---

